

Asia: VN/27126/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa sekä eräksi muiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunto

Huomiot hallituksen esityksen yleisperusteluihin (esityksen luvut 1-5 ja 8-12)

A-insinöörit pitää lain tarkoitusta lupamenettelyjen sujuvoittamisesta ja lain muutoksia yleisesti kannatettavana sekä palvelinkeskusten lisäämisen etusijamenettelyn piiriin kannatettavana. Myös etusijamenettelyn ulottuminen hallinto-oikeudessa käytävään valitusprosessiin on tärkeää, jotta vihreän siirtymän hankkeet saadaan etenemään mahdollisimman nopealla aikataululla.

A-insinöörit esittää huolensa etusijamenettelyn 11 § todellisesta vaikuttavuudesta, sillä lupakäsittelylle on esitetty 12 kuukauden tavoitteellinen määräaika (lupahakemus on pyrittävä käsittelemään 12 kuukaudessa siitä laskien, kun lupahakemusta koskeva kuulutus julkaistaan), sillä tällä hetkellä Aluehallintoviraston keskimääräinen tavoiteaika lupakäsittelylle on 10 kuukautta, mikä tarkoittaa sitä, että lakiin kirjattu 12 kuukauden tavoiteaika ei merkittävästi nopeuttaisi käsittelyä. Tavoiteaikaa tulisi nopeuttaa enintään 9 kuukauteen, jotta lain kirjauksella saataisiin todellista merkittävyyttä.

A-insinöörit pitää tärkeänä, että Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmat säännökset 11 § 1 momentissa tarkoitetun selvityksen sisällöstä; Palvelinkeskusten osalta esimerkiksi aiesopimus lauhdelämmön hyödyntämisestä tai varautuminen lupahakemukseen liitettävissä suunnitelmissa lauhdelämmön luovuttamiseen todistaisi etusijamenettelyn piiriin kuulumisen. A-insinöörit korostaa, että hukkalämmön syöttäminen kaukolämpöverkkoon ei ole vain palvelinkeskuksen hankevastaavan vastuulla vaan siihen tarvitaan useita muita tahoja, jolloin siihen liittyvä prosessi on usein pitkä, eikä päätöstä synny ennen lupaprosessien alkamista ja sitä, kun etusijamenettelyn piiriin tulisi hakea. Lämmöntalteenottoinvestointien toteutettavuus ja kannattavuus riippuu myös sijainnista ja lämpömarkkinasta. Lisäksi A-insinöörit nostaa esiin suuntauksen, jossa kaavoitus ja sähkönsaataavuus ohjaavat palvelinkeskushankkeita ja sähköintensiivisiä laitoksia pois taajamista, mikä vaikeuttaa mahdollisuuksia hyödyntää hukkalämpöä.

A-insinöörit pitää lain muutoksia YVA-menettelyn sujuvoittamisesta oikeasuuntaisena. Lupaprosessin ja YVA-menettelyn vahvistettu yhteensovittaminen, tiiviimpi kommunikaatio uuden yhteyspisteviranomaisen kanssa YVA-menettelyn selvityksistä ja sisällöistä sekä Natura-arvion viranomaislausunnon antamisen määräajan lyhentäminen kuudesta kuukaudesta kolmeen kuukauteen vastaavat osittain YVA-menettelyn nopeuttamiseen. Lisäksi arvio lupapäätöksen antamisajankohdasta on hyvä lisäys lakiin ja auttaa hankevastaavaa työn suunnittelussa ja hankkeen tehokkaassa toteuttamisessa.

Tällä hetkellä haasteena on ollut mm. palvelinkeskusinvestointien karkaaminen Suomesta ulkomaille YVA- ja lupamenettelyjen pitkän keston vuoksi. Voimassa oleva laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (2017/252, 25 §) määrittää, että viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän, tämä voi pitkittää hankkeita jopa 1-2 vuodella. Siksi rinnakkainen ja mahdollisimman samanaikainen YVA- ja lupamenettely on tarpeen.

Palvelinkeskushankkeet ovat tyypillisesti vaiheistettuja johtuen serveritilan kysynnän ominaispiirteistä. A-insinöörit esittää, että yhtenä tehokkaana keinona olisi YVA-menettelyn piirissä olevan hankekokonaisuuden osittaminen ja vaiheistaminen siten, että lupa toiminnan aloittamiselle voidaan myöntää samalla hankealueella olevalle pienemmälle hankkeelle, vaikka hankealueen YVA-prosessi olisi vielä kesken. Luvan voisi myöntää sen kokoiselle hankkeelle, joka ei ylitä YVA-menettelyn hankeluettelon rajoja. Koko hankealue saisi toimiluvan normaalisti YVA-menettelyn päättymisen ja lupien saamisen jälkeen.

A-insinöörit huomauttaa, viitaten edellä kuvattuun, että nyt voimassaolevaa lakia on tulkittu eri tavoin hankkeiden vaiheistuksesta ja jatkovaiheiden toteutumisen epävarmuudesta johtuen. Tällaisissa tilanteissa on välttytty YVA-menettelyltä, vaikka toisaalta vaiheistukset voi tulkita myös hankekokonaisuudeksi, jolloin YVA-menettely olisi vaadittu. Käytännöt siis vaihtelevat alueellisesti.

Tällä hetkellä ympäristönsuojelulaki ja YVA-laki ei tee eroa energiantuotantolaitoksille, jotka toimivat varavoimana tai jatkuvatoimisina. YVA-raja ylittyy polttoainetehossa, joka määrittyy laitoksen varavoimakoneiden (polttomootorit) maksimitehon mukaan. Tässä asiassa palvelinkeskusten varavoimakoneet vertautuvat jatkuvatoimisiin voimalaitoksiin, vaikka niiden käyntiajat ovat pitkällä aikavälillä vain noin 10 % jatkuvatoimisista. Lakiuudistuksia tehtäessä voisi olla hyvä miettiä tulisiko näille tehdä eroa. Varavoiman ja säätövoiman tarve kasvaa, kun vahvistamme energiaomavaraisuutta ja uusiutuvia energiamuotoja.

A-insinöörit kannattaa lain tarkoitusta YVA-menettelyn ja lupaprosessien sujuvoittamisesta, mutta huolehtii yhä lain toimenpiteiden riittävästä vaikuttavuudesta viranomaisprosessien nopeuttamiseksi vihreän siirtymän investoinneissa ja pyytää ottamaan huomioon edellä mainitut muutos- ja lisäysehdotukset.

1 luku Yleiset säännökset

-

2 luku Yhteyspisteviranomainen

-

3 luku Asioiden käsittely Lupa- ja valvontavirastossa

-

4 luku Eräiden lupamenettelyiden yhteensovittaminen

-

5 luku Yhteiskäsittely

-

6 luku Asioiden ratkaiseminen

-

7 luku Erinäiset säännökset

-

Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta

-

Laki vesilain muuttamisesta

-

Laki luonnonsuojelulain muuttamisesta

-

Laki ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain muuttamisesta, VN asetusmuutosluonnos ympäristövaikutusten arvioinnista ja asetusmuutoksen muistio

-

Muut lakiehdotukset

-

Muut kommentit

-

Hammer Anni-Sofia
A-Insinöörit Suunnittelu Oy - YVA/ Ympäristövaikutusten arviointiyksikkö